

Krijgt Chanoeka de zwartepiet toegespeeld?

TEKST WOUTER VAN DER SCHAAF

Het eind van het jaar. Wanneer de winter aanbreekt en de dagen korter dan kort zijn. December, de tijd dat de kerstbomen worden gekapt en in heel Nederland op de straathoeken in de verkoop gaan. De tijd ook dat de Sint (al dan niet met Piet) de scholen bezoekt en massaal zijn cadeaus rondstrooit.

En dan is het in december ook nog Chanoekatijd. Hoe blijft het verhaal van wonderen, olie en tempel overeind te midden van al het commercieel geweld van Klaas en Kerst. Een bescheiden maar dapper klinkend 'Maoz Tsoer' staat ingeklemd tussen de stormvloed van 'Hoor Wie Klopt Daar Kinderen' en het zwijmelend opgewekte 'Jingle Bells' later die maand. Beide zijn onvermijdelijk ingebed in de Nederlandse samenleving.

"Gaan bij u alle feestdagen in de grote cadeautjesblender?"

De vraag dient zich aan of je daar, in welke vorm dan ook, onderdeel van wil zijn. Zeker nu Kerst door de ontkerkelijking steeds meer van zijn christelijke signatuur is ontdaan. Gaan bij u alle feestdagen in de grote cadeautjesblender om daarmee tot een onherkenbaar geheel te worden? Een soort ChanoeKlaasKerstmanFeest. Of zegt u juist: Niks daarvan. In veel gezinnen een reële vraag waarvoor iedereen op zoek gaat naar een eigen antwoord. Een vraag overigens die al heel oud is.

Bijna honderd jaar geleden schreef Carry van Bruggen het boek *"Het huisje aan de sloot"*. Ze schreef over Joodse kinderen die maar al te graag mee deden aan feesten als Sinterklaas en Sint Maarten. Maar hun moeder vond dat maar niets. "Chanoeka was hun lichtjes-feest, zei moeder". En: "De een had nu eenmaal dit en de ander dat." En de kinderen? "Ze spraken dat moeder niet tegen, ze wilden enkel weten: waarom niet alle twee?" Maar daar had hun moeder geen oren naar met de redenatie: "Kiezen of delen". Duidelijke taal. Ieder zijn eigen feest en niets anders. En *never the twain shall meet*.

Lieve

Sinterklaas
Kerstman
Chanoeklaas
Kerstklaas
SintChanouka

"Sint en Chanoeka lijken een blend te zijn aangegaan. Cadeautjes en gedichtjes."

Het commercieel geweld is in de afgelopen eeuw in de aanloop naar de decembermaand alleen maar toegenomen. Kerst en Sinterklaas zijn omgetoverd tot beslissend middenstandsmoment van het jaar. Chanoeka is daarin meegegaan. In Nederland dan. Met de introductie van Chanoeklaas. Inclusief gedichten en surprises. In dit opzicht is Nederland uniek. Ook Anne Frank schreef hierover. In haar dagboek noteerde zij op 7 december 1942: "Chanoeka en St Nicolaas vielen dit jaar haast samen, het verschil was maar een dag. Voor Chanoeka hebben we niet veel omhaal gemaakt, wat leuke dingetjes over en weer en dan de kaarsjes." Sint en Chanoeka lijken een blend te zijn aangegaan. Cadeautjes en gedichtjes.

En in de rest van de wereld? "Tijdens mijn jeugd in New York kregen we op de eerste avond een geldbedrag, en daar bleef het bij. Bij ons zeker geen kerstboom met cadeautjes eronder. Maar toen ik naar Nederland kwam was er wel meteen de combinatie van Sint&Chanoeka. Bijna onvermijdelijk kennelijk," zegt de een. En de andere immigrant, uit Israël, vertelt een soortgelijk verhaal. Blenden met Kerst is duidelijk een brug te ver. In tijd en in karakter. Maar wonderlijk is het wel, en verleidelijk ook: *De Sint en de gedichten, Waarvoor iedereen wil zwichten.* •

JONET.NL

Onafhankelijk Joods nieuws en achtergronden

Jonet.nl is vernieuwd.
Nog steeds brengt Jonet
nieuws en achtergronden,
maar wel op een website
in een nieuw jasje.
Nieuwsgierig? **Ga dan naar
Jonet.nl**

